

LEGE DUCE, COMITE FAMILIA

Ünnepi tanulmányok Tóthné Fábián Eszter tiszteletére, jogászi pályafutásának 60. évfordulójára

A Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára

Old: 7-9

ELŐSZÓ

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának egyik legtiszteltebb tradíciója, hogy nem feledkezik meg a kollegák egyes fontosabb életpálya állomásáról, mindemellett a Civilisztikai Tudományok Intézetének közösségi életérzést megjelenítő és közvetítő „szokása”, hogy a kollegák legfontosabb napjait, szakmai állomásait megünnepeli, legyen az születésnap, karácsony, doktori értekezés védése, habilitáció, vagy éppen jogászi pályán eltöltött csodálatos 60 év megünnepelése.

Ezt a hatvan évet nagyon nehéz leírni az ünnepelt relációjában, hiszen ha vannak örökifjak, akkor vannak örökifjölgyek is, s ha elfogadjuk ezen személyi kör létét, akkor bizton állíthatjuk, hogy dr. Tóthné Dr. Fábián Eszter címzetes egyetemi tanár közibük tartozik. Professzor Asszony karunk azon emblematikus oktatóinak egyike, aki hosszú éveken keresztül biztosította a kar tudományos és szakmai színvonalát, tevékenyen hozzájárult a kar tudományos utánpótlás neveléséhez, a tudomány iránt fogékony tehetséges hallgatók felismeréséhez és gondozásához. Az ünnepelt példát mutat mindannyiunk számára, nem csak a tudomány iránti elkötelezettségből, szakmai alázatból, hanem emberségből, kollegialitásból, jó szándékból egyaránt.

Az ünnepelt tudományos kutatóként, a hallgatók és a fiatal kollegák számára meghatározó mintát nyújtó oktatóként mindig a család primátusát hangsúlyozza, a család védelmét helyezi előtérbe. Ezt a szemléletmódot kívánja tükrözni címválasztásunk is: „Lege duce, comite familia” (Az erénnyel / törvénnyel, mint vezetővel, családdal, mint kísérvél)

Jelen kötet a tisztelgés kötete, kollegák, pályatársak fejezik ki Professzor Asszony iránti tiszteletüket kötetté szerkesztett tanulmányaikban.

Az előszó kötelezi jelen sorok jegyzőjét egy rövidke visszatekintésre, szemelvények felelevenítésre e gazdag és korántsem unalmas szakmai életútból.

Fábián Eszter a békési Szegedi Kis István Gimnázium humán tagozatán, jeles eredménnyel érettségizett. Bár az egyetemi évek Szegedre, a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karára repítették, békési kötődése sohasem szűnt meg. Olyannyira nem, hogy minden hónapban ők, „a békésiek” mintegy harmincan találkoznak, összeülnek, beszélgetnek, egyszerűen – és irigylésre méltóan – jól érzik magukat. Jogi diplomát 1957-ben, summa cum laude minősítéssel szerzett. Az egyetem után közvetlenül az államigazgatásban helyezkedett el, előbb Szeged Megyei Jogú Városi Tanács VB Igazgatási Osztályán előadó, majd 1958. augusztus 1-jétől a Szeged Városi Gazdasági Döntőbizottság vezető döntőbírója. E rövidke „kanyar” után 1963-ban „tért vissza” alma materébe, ugyanezen év szeptember 1-jétől félállású egyetemi adjunktus a JATE Állam- és Jogtudományi Karának

Polgári jogi Tanszékén, főállású egyetemi adjunktussá 1964. február 1-jétől nevezték ki, 1979. július 1-jétől egyetemi docens. A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszékén, jelenleg a Civilisztikai Tudományok Intézetében 2005. szeptember 1. óta címzetes egyetemi tanárként dolgozik. Kezdetben polgári jogot oktatott, később azzal párhuzamosan a családi jog társkarok által is elismert oktatójává vált. Mindkét diszciplína mind elméleti mind gyakorlati óráit egyaránt tartotta nappali, levelező és – a korábbi – esti tagozaton is. A doktori képzésben két fakultatív tárgyat gondoz jelenleg is. Nem csak évfolyam- és szakdolgozat témavezetőként, hanem a Polgári Jogi, majd két évtizeden keresztül a Családi jogi Tudományos Diákkör mellett diákköri patronáló tanárként vett részt a tanszék tehetséggondozó tevékenységében. Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián induló hallgatói dolgozatait szinte minden alkalommal díjazták, többször első helyen.

A klasszikus oktatási tevékenység mellett 1979. július 1-jétől 1985. július 1-jéig két ciklusban dékánhelyettes, több cikluson keresztül a Kari Tanács tagja. Folyamatosan tagja volt a Kar működését támogató egyes bizottságainak, úgymint a Szakmai, Továbbképzési, Nevelési, Könyvtárügyi, Posztgraduális, Továbbképzési, és Oktatási Bizottságoknak. A SZOTE Egészségügyi Főiskolai Karán (jelenleg SZTE Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar) szakvezetői minőségében részt vett az általános szociálmunkás képző szak nyolcszemeszteres tantervének, és vizsgakövetelményeinek kidolgozásában. Tevékenyen hozzájárult e Magyarországon addig teljesen új szakma megalapozásához, a levelező és posztgraduális képzés előkészítéséhez, beindításához, valamint később a három orientációs szak ún.: egészségügyi, igazságügyi, migrációs és menekültügyi szak tantervének kialakításához.

Oktatói tevékenysége mellett különös gondot fordított a gyakorlatra is, s így 1986-ban alapító tagja volt az Egyetemi Oktatók Jogi Képviseleti Munkaközösségének Szegeden, ahol mellékfoglalkozásban jogtanácsosként dolgozott, majd 1991-től 2004-ig a Szegedi Ügyvédi Kamara tagjaként tevékenykedett. Rendszeresen kapott megbízást a Magyar Jogász Szövetségtől, valamint több Ügyvédi Kamarától jogi, illetve jogtanácsosi szakvizsga letétele érdekében szervezett előadások tartására, polgári jog, ill. családi jog témakörében. 1987-től tagja volt – néhány év kivételével – 2009-ig az Országos Jogi Szakvizsga Bizottságának.

A Családjogi törvény módosításainak előkészítésével kapcsolatban 1983-tól számos alkalommal kapott megbízást az illetékes minisztériumtól a kodifikációs munkákban való részvételre. Legutóbb az Új Polgári Törvénykönyv módosításának előkészítésével foglalkozó Családjogi Kodifikációs Albizottságnak / Munkabizottságnak volt tagja 1998-2007 júliusáig, melynek keretében minisztériumi megbízás alapján tanulmányt készített.

Többször kapott megbízást az MTA Jogtudományi Intézetétől kutatási feladatok elvégzésére. 1968-ban – egyetértve az akkori gazdasági reformtörekvésekkel – kutatómunkája jelentős részét képezte a vállalatok szerződéses kapcsolatainak feltárása, polgári jogi felelősségének kutatása, lévén korábban évekig foglalkozott e terület jogvitáival. Tagja volt az MTA Jogtudományi Intézete által összefogott Népgazdasági jogi kutatóhálózatnak és több tanulmányt készített, melyeket – részben – publikált is. 1979-ben megvédett kandidátusi disszertációján nyugvó, „A szerződések teljesítésének alapkérdései a szocialista gazdaságirányítási rendszerekben” című monográfiája a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában jelent meg 1983-ban. Az OTKA I/1., valamint az I/3. jelzés alatt meghirdetett pályázaton témavezetői megbízást kapott a „Család jogi védelmének eszközei” c. témakörben. Hat alkalommal kérte fel a Magyar Tudományos Akadémia Tudományos Minősítő Bizottsága kandidátusi, illetve egy alkalommal akadémiai doktori disszertáció védelme alkalmából

bíráló bizottsági tagnak. Két esetben a bizottság titkári feladatait is ellátta. A tudományos minősítési rendszer átalakítása óta több alkalommal járt el doktori fokozatszerzési eljárásban bíráló bizottsági tagként, szigorlati bizottsági tagként, opponensként, témavezetőként, illetve társ-témavezetőként.

Több alkalommal készített oktatási segédanyagokat, kiegészítő jegyzeteket, példatárakat egy-egy jelentősebb törvénymódosításhoz kapcsolódva, számos jegyzet felkért lektora. Számos belföldi és külföldi tanulmányúton, hazai és nemzetközi konferencián vett részt.

Kimagasló szakmai és tudományos munkája több alkalommal nyert elismerést, így többek között a Központi Döntőbizottság elnöke írásbeli dicséretének (1961.), „A tanítvány eredményes felkészítéséért” elismerő oklevélnek (1983., 1985., 1987.), az Országos Tudományos Diákköri Tanács elismerésének, a JATE ÁJTK-n végzett diákköri munka patronálásáért (1985.), a „Magyar Jogász Szövetség Aranykoszorús Jelvényének” (1986.), a „Kiváló Munkáért” kitüntetésnek (1989.), a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakettnek (1999.), a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjének (2003.) birtokosa.

Dr. Tóthné Dr. Fábián Eszter az intézet és a kar nagyra becsült oktatójaként példaként szolgál mindannyiunk számára, s a mi feladatunk nem is lehet más, mint az ő útján (is) járni.

Drága Eszter, Isten éltesen Téged még nagyon sokáig!

Szeged, 2017. július 21.

*Prof. Dr. Görög Márta
Civilisztikai Tudományok Intézet
Intézetvezető*